

Gemeente
Haarlem

Actieprogramma Impact Ondernemen 2020 - 2024

Op weg naar de betekenseconomie in Haarlem

8 mei 2020

André Brasser, Christiana van Lammeren en Ruud Meijer

Gemeente Haarlem i.s.m. de Stadsgarage

Inhoudsopgave

1. Inleiding: Waarom een actieprogramma Impact Ondernemen?	4
1.1 Doelstelling	4
1.2 Wat levert het actieprogramma op?	4
1.3 Doelgroep	5
1.4 Wie spelen nog meer een rol bij Impact Ondernemen?	5
1.5 Hoe is het actieprogramma tot stand gekomen?	5
1.6 Hoe sluit het actieprogramma aan op de Economische Visie?	6
1.6.1. Hoofdstuk 2: 'Talent' met de strategie 'talent behouden, ontwikkelen en aantrekken' en de actie 'talent boeien en binden'.	6
1.6.2. Hoofdstuk 3: 'Innovatie met de strategie 'innovatie aanjagen' en de uitvoeringslijn 'Impact maken' en de actie 'opstellen actieplan ondernemen met Impact'.	6
1.6.3. Hoofdstuk 4: 'Ondernemerschap' met de strategie 'Faciliteren, stimuleren en verbinden.	6
2. Actielijnen	6
2.1 Actielijn 1: Gemeentelijk aanspreekpunt Impact Ondernemen	7
2.1.1. Actie: Platform en Kernteam voor Impact Ondernemen	7
2.1.2. Effect: Gemeente Haarlem is toegankelijk	7
2.1.3 Hoe ziet dit er praktisch uit?	7
2.2 Actielijn 2 : Knooppunt Impact ondernemen	7
2.2.1. Actie: Knooppunt Impact Ondernemen opzetten als open netwerk	8
2.2.2. Effect: Verbinden van verschillende impact partijen	8
2.2.3. Hoe ziet dit er praktisch uit?	8

2.3.	Actielijn 3: Impact via inkoop en aanbestedingen	8
2.3.1.	Actie: Benutten van mogelijkheden MVI en SROI	8
2.3.2.	Effect: Impact ondernemers worden zichtbaar voor inkopers	9
2.3.3.	Hoe ziet dit er praktisch uit?	9
2.4.	Actielijn 4: Aantrekken van financiering en fondsen	9
2.4.1.	Actie: Financiers verbinden met impact ondernemers	9
2.4.2.	Effect: Impact Ondernemer betere propositie bij fondsen en financiers	10
2.4.3.	Hoe ziet dit er praktisch uit?	10
2.5.	Actielijn 5: Vergroten van herkenning en zichtbaarheid	10
2.5.1.	Actie: Deelname Impact Days	10
2.5.2.	Effect: Impact ondernemer is zichtbaar	10
2.5.3.	Hoe ziet dit er praktisch uit?	11
3.	Planning en Implementatie	11
4.	Financiële Verantwoording	12

1. Inleiding: Waarom een actieprogramma Impact Ondernemen?

Voor bedrijven wordt het steeds belangrijker om behalve financieel gezond, ook maatschappelijk betekenisvol te zijn. Dat geldt zowel voor startende zzp'ers en het midden- en klein bedrijf als voor grote corporaties. Het is ook wel aangeduid als de transitie naar een betekenis-economie waarin de economische activiteiten in de stad bijdragen aan het aanpakken en oplossen van de maatschappelijke vraagstukken waar de gemeente voor staat.

Uit onderzoek van onder meer SER¹ en de jaarlijkse monitor van Sociaal Enterprise NI² blijkt dat ondernemers die maatschappelijk betekenisvol willen zijn en impact willen realiseren, een katalysator zijn voor het realiseren van innovatie en groei. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan het behalen van maatschappelijke doelstellingen. En daarmee aan de inclusieve, duurzame en leefbare samenleving die Haarlem voorstaat in het Coalitieprogramma Duurzaam Doen en de Economische Visie Haarlem.

Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van de serie co-creatiesessies met bedrijven en organisaties in de stad, neergelegd in de Houtskoolschets sociaal ondernemerschap³. Daaruit komt naar voren dat de stad gebaat is bij een ondernemersklimaat waarin bedrijven gestimuleerd en gefaciliteerd worden om 'betekenisvol' te ondernemen en te groeien. Het Actieprogramma Impact ondernemen beoogt dat.

¹ *Sociale ondernemingen: een verkennend advies (SER mei 2015)*
ser.nl/nl/publicaties/adviezen/2010-2019/2015/sociale-ondernemingen.aspx

² *De Social Enterprise Monitor 2019, het onderzoek naar de ontwikkelingen van sociale ondernemingen in Nederland* https://www.social-enterprise.nl/application/files/8615/7165/8222/362_Publicatie_SE_monitor2019_w_e_b.pdf

1.1 Doelstelling

Het Actieprogramma beoogt de trend naar maatschappelijk betekenisvol ondernemen in de stad te versterken. Dat doet de gemeente Haarlem i.s.m. de Stadsgarage (kennisinstituut betekenisvol ondernemen) door impact ondernemers te faciliteren en te stimuleren zodat zij zo goed mogelijk ondersteund worden om hun maatschappelijke doelstellingen te bereiken.

In zijn algemeenheid zijn dit doelstellingen gericht op het versterken van inclusiviteit, duurzaamheid en leefbaarheid in de stad. Meer specifiek richten zij zich op het creëren van arbeidsplaatsen, het bevorderen van duurzaamheid en circulariteit, zorg en welzijn, sociale samenhang en rechtvaardigheid. Dit sluit aan bij het missie gedreven innovatiebeleid van de Rijksoverheid.⁴

1.2 Wat levert het actieprogramma op?

Het stimuleren van impact-ondernemen zorgt ervoor dat wij samen met bedrijven werken aan het behalen van maatschappelijke doelen. Daarnaast draagt het bij aan het vasthouden van talent (betekenisvol werk), groei in werkgelegenheid, duurzame economische groei, meer innovatie en een inclusieve samenleving. Meer specifiek draagt impact ondernemen bij aan de belangrijkste opgaven voor de stad:

- Innovatie
- Betaald werk en Participatie
- De Energietransitie
- Haarlem Circulaire Stad 2040
- Nieuwe democratie: het faciliteren van maatschappelijke initiatieven
- Zorg en Welzijn

³ *Houtskoolschets voor een Actieplan Sociaal Ondernemerschap, 2019*

⁴ <https://www.bedrijvenbeleidinbeeld.nl/bouwstenen-bedrijvenbeleid/missiegedreven-innovatiebeleid>

1.3 Doelgroep

Wij richten ons op ‘ondernemers die in de betekenis economie het maatschappelijk doel als belangrijkste missie vooropstellen (sociaal ondernemers) én op ondernemers die vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) een bijdrage leveren aan de samenleving of het milieu (maatschappelijk verantwoord ondernemers). Dit kunnen ondernemers zijn uit verschillende sectoren, van detailhandel en horeca tot bijvoorbeeld zakelijke dienstverlening en het MKB. Tegelijkertijd hebben wij oog voor sociale startups die nog geen werkend verdienmodel hebben, omdat zij de potentie hebben door te groeien en daarmee in de toekomst maatschappelijke impact kunnen gaan realiseren. Deze groep ondernemers waar wij ons met dit actieprogramma op richten noemen wij samen: ‘Impact Ondernemers’, samengevat in de cirkel in de afbeelding hieronder.

Model Sociaal Ondernemen

Maatschappelijke waarde		Financiële waarde				
Goede doelen		Social enterprises			Gewone bedrijven	
Puur donaties of subsidies	Donaties/ subsidies en inkomsten uit de markt	>75% inkomsten uit de markt	Winst volledig geher-investeerd	Winst beperkt uitgekeerd	MVO+ in de kern van het bedrijf	Puur financieel gedreven

Gebaseerd op: Verloop, W. & Hillen, M., (2013)

Waarom Impact Ondernemen in plaats van Sociaal Ondernemen?

Sociaal ondernemen wordt vaak geassocieerd met het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Met dit actieprogramma willen we ook ondernemers die een bijdrage willen leveren aan duurzaamheid, circulariteit of een andere maatschappelijke opgave bedienen. Al deze ondernemers maken impact en dragen bij aan de betekenis-economie.

1.4 Wie spelen nog meer een rol bij Impact Ondernemen?

Impact ondernemers combineren maatschappelijke en economische doelstellingen en hebben daarom meer nog dan reguliere ondernemers te maken met een diversiteit aan spelers en spelregels. Ondernemers, gemeenten, financiers maar ook onderzoeksinstellingen, experts vanuit diverse domeinen en initiatiefnemers uit de stad zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Goede uitwisseling tussen deze spelers rond impact-ondernemen is essentieel om ervoor te zorgen dat startende ondernemers en gevestigde bedrijven meer impact kunnen maken.

1.5 Hoe is het actieprogramma tot stand gekomen?

In het Coalitieprogramma Haarlem Duurzaam Doen is de ambitie neergelegd om sociaal ondernemerschap in de hele stad te versterken. Deze ambitie wordt ook onderschreven door de Economische Visie Haarlem. Om die ambitie te realiseren is in samenwerking met de Stadsgarage vanaf 2018 een serie co-creatie sessies gehouden met ambtenaren bij de gemeente Haarlem en partijen in de stad. Dit heeft geresulteerd in een ‘Houtskoolschets’ voor het Actieprogramma Impact Ondernemen 2020-2024. Daaruit kwam naar voren dat het programma zich naast sociaal ondernemers ook moet richten op de bredere groep impact ondernemers.

Als vervolg daarop is een knelpuntenanalyse uitgevoerd. Er is een vergelijking gemaakt met andere gemeenten om na te gaan hoe die met deze knelpunten omgaan. Als belangrijke conclusie kwam naar voren dat met name sociaal ondernemers verschillende beleidsvelden combineren waardoor zij slecht passen in de domeingerichte ‘hokjes’ waarin de overheid is georganiseerd. Zo vallen ze tussen wal en schip van gemeentelijke beleidsvelden. Inkoop, kennisontwikkeling, erkenning en herkenning, financiering en innovatie blijken de belangrijke thema’s om de beoogde beweging naar betekenisvol ondernemen te versterken.

1.6 Hoe sluit het actieprogramma aan op de Economische Visie?

Het Actieprogramma Impact-ondernemen sluit aan op de doelstellingen van de Economische Visie Haarlem. Meer specifiek op:

1.6.1. Hoofdstuk 2: 'Talent' met de strategie 'talent behouden, ontwikkelen en aantrekken' en de actie 'talent boeien en binden'.

"We willen een inclusieve en toekomstbestendige arbeidsmarkt, toegankelijk en met gelijke kansen voor iedereen. Elk talent is waardevol, ongeacht leeftijd, opleidingsniveau, achtergrond of eventuele arbeidsbeperking. We pakken de krapte op de arbeidsmarkt aan door in te zetten op een betere aansluiting tussen vraag en aanbod en in te spelen op veranderingen."⁵

Een goed ontwikkeld ecosysteem rond Impact Ondernemen geeft ondernemers de mogelijkheid om zich te professionaliseren en zich op te stellen als aantrekkelijke werkgever om dit talent te boeien en te binden.

1.6.2. Hoofdstuk 3: 'Innovatie met de strategie 'innovatie aanjagen' en de uitvoeringslijn 'Impact maken' en de actie 'opstellen actieplan ondernemen met Impact'.

"Uitdaging: transitie naar een nieuwe economie. De wereld, en daarmee ook Haarlem, is in transitie. Dat biedt kansen maar stelt ons ook voor uitdagingen. We zullen antwoorden moeten vinden op klimaatverandering en uitputting van natuurlijke hulpbronnen maar ook op een groeiende ongelijkheid en vergrijzing. Gemeente Haarlem werkt aan deze ambities met Haarlem Klimaatneutraal 2030, Haarlem Circulair en Aardgasvrij in 2040, een innovatiestrategie en een Transformatieprogramma sociaal domein 2018-2020. Om deze transitie te realiseren is het nodig om te versnellen, te experimenteren en te innoveren."⁶

Het actieprogramma Impact Ondernemen stimuleert en faciliteert ondernemers die zich voorbereiden op deze nieuwe economie, waarin naast financiële gezondheid ook duurzaamheid, circulariteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid belangrijke randvoorwaarden zijn voor innovatie en resultaat.

⁵ Economische Visie Haarlem, 2020, p.26

⁶ Economische Visie Haarlem, 2020, p.31

1.6.3. Hoofdstuk 4: 'Ondernemerschap' met de strategie 'Faciliteren, stimuleren en verbinden'.

"We zetten in op het behouden van bestaande bedrijven, faciliteren hen in hun groei, stimuleren startups en trekken nieuwe bedrijvigheid aan. We werken nauw samen met bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en belangenbehartigers om te zorgen voor een optimaal ondernemingsklimaat in een hoogwaardige stedelijke omgeving."⁷

Het Actieprogramma Impact Ondernemen geeft uitvoering aan deze strategie door bovengenoemd netwerk en ondernemers met impact te faciliteren om een succesvol business model neer te zetten.

2. Actielijnen

Op basis van de bevindingen uit de Houtskoolschets en de Knelpuntenanalyse zijn actielijnen uitgezet rond vijf kernthema's. Deze actielijnen zijn een concrete uitwerking van faciliteren en stimuleren en vormen de kern van het Actieprogramma:

- 1: Service: Oprichten van een gemeentelijk aanspreekpunt Impact Ondernemen.
- 2: Netwerk: Samenwerken via Knooppunt Impact Ondernemen
- 3: Handel: Impact via inkoop en aanbesteding
- 4: Investeren: Aantrekken van Financiering en Fondsen
- 5: Communiceren: Vergroten van herkenning en zichtbaarheid

⁷ Economische Visie Haarlem, 2020, p. 44

2.1 Actielijn 1: Gemeentelijk aanspreekpunt Impact Ondernemen

Ondernemers die impact willen maken richten zich op maatschappelijke problemen. Hierdoor hebben ze vaker en op zeer diverse manieren te maken met de overheid. Afhankelijk van hun (hulp) vraag ervaren zij een sterke scheiding tussen het fysieke en het sociale domein. Meer afstemming helpt impact-ondernemers om hun weg te vinden binnen de overheid.

2.1.1. Actie: Platform en Kernteam voor Impact Ondernemen

Er is behoefte aan een platform met verschillende functies om het ecosysteem rondom impact ondernemen te versterken. Via dit platform kunnen Haarlemse impact ondernemingen hun diensten aanbieden aan reguliere ondernemingen. Door samenwerkingen tussen reguliere en impact ondernemingen te stimuleren, wordt ondernemen met maatschappelijke impact als doel sterker geïntegreerd binnen de lokale economie

Naast dit 'Buy Social' component geeft de website ook informatie over de mogelijkheden voor impact financiering en het invullen van een SROI verplichting. Tot slot wordt het platform ingezet om te communiceren over bijeenkomsten en evenementen die in Haarlem georganiseerd worden rondom Impact Ondernemen.

Op diverse locaties in de stad ontmoeten vertegenwoordigers van maatschappelijke groeperingen, coöperaties en wijkinitiatieven elkaar in zogenaamde Stadslabs. We onderzoeken de mogelijkheid om deze Stadslabs in te zetten als fysiek ontmoetingspunt voor impact ondernemers.

Omdat de vragen van impact-ondernemers over meer dan alleen de gemeentelijke organisatie gaan, richten we de Stadslabs in als front-office voor deze ondernemers. De Stadslabs worden geëquipeerd om de vragen 'af te pellen'. Dat betekent dat de vragen als dat nodig blijkt, op de juiste plek in de gemeentelijke organisatie terecht komen. We zoeken de verbinding met het Klant Contactcentrum en het MKB loket van de gemeente.

Binnen de afdeling ECDW van de gemeente zijn twee personen aangesteld als aanspreekpunt voor Impact Ondernemen. Zij richten met vertegenwoordigers uit de brede gemeentelijke organisatie een kernteam Impact Ondernemen in. Afhankelijk

van de aard van de vraag van de impact-ondernemer, bepaalt het aanspreekpunt of deze besproken wordt in het hele kernteam of kan volstaan met een reactie van een van de leden. Het aanspreekpunt wordt gesteund door het kernteam. Het kernteam Impact Ondernemen bestaat in ieder geval uit vertegenwoordigers van de afdeling Werk & Inkomen, Concern control/strategische inkoop, Interne Dienstverlening (SROI) de afdeling ECDW.

2.1.2. Effect: Gemeente Haarlem is toegankelijk

Betere en snellere ondersteuning voor impact ondernemers. De gemeente Haarlem is toegankelijk en faciliteert waar mogelijk vanuit de verschillende afdelingen.

2.1.3 Hoe ziet dit er praktisch uit?

- Vanuit de aanspreekpunt(en) wordt een kern-netwerk Impact Ondernemen opgezet. Dit is een klein en slagvaardig team. Het bestaat uit ambtenaren uit de verschillende domeinen waar het merendeel van de vragen binnenkomt. Zij zijn het aanspreekpunt en leiden de vragen daar naartoe. Zij werken nauw samen met het knooppunt Impact Ondernemen dat de inzet van de partijen uit de stad coördineert (zie actielijn 2)
- Om het platform Impact Ondernemen in Haarlem vorm te geven wordt door een externe partij de website www.impactondernemenhaarlem.nl gerealiseerd. Deze website draagt bij aan het vergroten van de zichtbaarheid en herkenning van impact ondernemen in Haarlem, en draagt zo bij aan de doelstellingen van dit actieprogramma.

2.2 Actielijn 2 : Knooppunt Impact ondernemen

Impact ondernemers kunnen het probleem waarvoor ze zich inzetten niet in hun eentje oplossen. Ze moeten de partijen om hen heen benutten. Zij hebben daarom baat bij een netwerk waarmee ze in nauwe relatie met de gemeente staan, kunnen terugvallen op onderwijs en kennisinstellingen en zijn verbonden met andere ondernemers in de stad. Deze behoefte is naar voren gekomen in de co-creatie sessies rond de Houtskoolschets. Zo'n samenwerkend netwerk of ecosysteem biedt de basis voor kennisdeling en –ontwikkeling. In alle gemeenten met een programma voor sociaal ondernemerschap is zo'n netwerk actief.

2.2.1. Actie: Knooppunt Impact Ondernemen opzetten als open netwerk

De ideeën, vraagstukken en innovaties die via de Stadslabs naar boven komen, brengen we bij elkaar in het Knooppunt Impact ondernemen. Dat zorgt ervoor dat de partijen rond impact ondernemen als een open netwerk opereert dat met nieuwe oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken komt. Het coördineert de verschillende activiteiten rond impact ondernemen in de stad en werkt als platform dat met een doorlopend programma van activiteiten kennis opbouwt en deelt en innovaties uitbouwt. Het functioneert als ontmoetingsplek waarin partijen rond impact ondernemen elkaar versterken en van elkaar leren. De gemeente en andere partijen kunnen zo impact ondernemers inschakelen om innovatieve oplossingen te zoeken voor hun maatschappelijke vraagstukken.

2.2.2. Effect: Verbinden van verschillende impact partijen

- Sterkere verbinding tussen de bij impact ondernemerschap betrokken partijen zoals onderwijs, overheden, financiers leidt tot meer en beter presterende impact ondernemers in de stad.
- Meer impact ondernemers met een professionele organisatie en continuïteit in de bedrijfsvoering.

2.2.3. Hoe ziet dit er praktisch uit?

- We maken gebruik van de plekken en initiatieven die er in de stad al zijn. Het platform is in aanleg al opgezet in de Stadsgarage in het kader van het EU-programma SPARK. Daarin zijn tools en programma's ontwikkeld en evenementen georganiseerd waar bedrijven en organisaties in de stad ook bij zijn betrokken.
- We benutten de mogelijkheden bij andere initiatieven rond betekenisvol ondernemen (innovatiecafé, IKH, Kweekcafé, NV Haarlem, wijkhubs, etc.).
- Een fysieke plek waar ontmoetingen gefaciliteerd worden.
- Experimenteren met innovatieve manieren voor het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken.
- Het organiseren van een uitdaging of challenge rondom een specifieke maatschappelijke uitdaging.
- Periodieke sessies impact ondernemen, het vervolg op de mysocialstartup.
- Vervolg SPARK-accelerator programma voor impact ondernemers als aansluiting op stadslabs.

⁸ Uitvoeringsregels SROI 2020 (okt 2019):

Wat is SROI?

Social Return betekent letterlijk 'iets teruggeven aan de samenleving' en is net als duurzaam inkopen onderdeel van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). SROI is het opnemen van sociale voorwaarden in subsidies en inkoop- of aanbestedingstrajecten met als doel dat de investering die de gemeente doet een sociale winst oplevert voor de doelgroep, namelijk mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Ook kan de voorwaarde 'in natura' worden ingevuld.

2.3. Actielijn 3: Impact via inkoop en aanbestedingen

De gemeente Haarlem heeft de ambitie om meer maatschappelijk in te kopen. Deze ambitie is neergelegd in het inkoopbeleid.

Daarvoor moet de gemeente beter bekend zijn met de lokale impact ondernemers. Hetzelfde geldt voor bedrijven met een SROI-verplichting. Deze verplichting geldt bij gemeentelijke aanbestedingen vanaf € 200.000 (en ook bij subsidies vanaf € 500.000.) Contractpartners hebben dan te maken met een SROI-eis. Die kunnen zij op verschillende wijzen invullen: van het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tot het bijdragen aan sociale doelstellingen of initiatieven.⁸ Daarnaast heeft Haarlem de mogelijkheid om aanbesteding op de markt te zetten uitsluitend voor sociale werkbedrijven of bedrijven die minimaal 30% van hun personeel kansarme werknemers zijn.⁹

2.3.1. Actie: Benutten van mogelijkheden MVI en SROI

- De gemeente koopt bij voorkeur in bij impact ondernemers. De grootste kansen liggen hier bij (enkelvoudig of meervoudig) onderhands aanbesteden, waarbij

⁹ artikel 2.82 (aanbestedingen met voorbehoud).

gekeken kan worden of een impact ondernemer uitgenodigd wordt om een offerte in te dienen.

- De kansen die SROI biedt voor impact ondernemers gaan we beter benutten. We starten daarmee door lokale impact ondernemers beter bekend te maken bij contractpartners met een SROI-verplichting.
- Landelijk promoten we het digitale platform 'Buy Social'. Haarlem attendeert zowel de contractpartners als de impact ondernemers om gebruik hiervan te maken.
- We onderzoeken de mogelijkheid van een eigen lokale digital platform voor sociale inkoop. Daarnaast kijken we naar samenwerking met de regio/provincie om een regionaal platform in te richten zoals lokale "Buy Social" van de provincie Noord-Brabant.
- We organiseren een Buy Social Event voor bedrijven met een SROI verplichting.

2.3.2. Effect: Impact ondernemers worden zichtbaar voor inkopers

- Impact ondernemers worden makkelijk vindbaar voor inkopers. Dat leidt tot meer opdrachten en daarmee tot meer continuïteit.
- Met Buy social krijgen impact ondernemers toegang tot een netwerk van inkopende bedrijven, al dan niet met een SROI verplichting. Dit leidt tot nieuwe opdrachten/verkoop voor sociaal ondernemers.
- Door in te kopen bij impact ondernemers creëert de gemeente Haarlem maatschappelijke impact zoals het bieden van werkplekken of het gebruik van afvalreststromen als grondstof.

2.3.3. Hoe ziet dit er praktisch uit?

- Inkoopplatform gebruiken waar inkopers van gemeente, instellingen en bedrijven sociaal ondernemers elkaar vinden. Als je een SROI-verplichting hebt vind je hier een overzicht.
- In gesprek gaan met organiserende organisatie van Buy Social. Maak een specifieke variant met SROI-bedrijven.
- Verkennend gesprek met de Buy social organisatie en bepalen wat er nodig is voor een Haarlemse editie en organisatie april 2020. Daarnaast verkennen wat er samen met andere steden mogelijk is. Voorbeeld hiervan zijn Amsterdam, Alkmaar en Leiden.

2.4. Actielijn 4: Aantrekken van financiering en fondsen

Maatschappelijke waarde wordt in veel gevallen lager gewaardeerd dan financiële waarde en is lastig te kwantificeren. Dat is een extra obstakel voor impact ondernemers om investeringen aan te trekken. Ook al tonen financiële instellingen een groeiende behoefte om met hun investeringen meer maatschappelijke impact te maken.

Subsidies, zoals bijvoorbeeld de ESF subsidies¹⁰, kunnen een opstap bieden. Maar impact ondernemers vallen vaak onder meerdere beleidsterreinen. Daarom lopen zij - nog meer dan reguliere ondernemingen - aan tegen lange en ingewikkelde procedures. Via het servicepunt (zie actielijn 1) kan de gemeente de toegang en waar mogelijk procedures versimpelen en op elkaar afstemmen.

Ook is er een groeiende groep private investeerders die juist op zoek is naar 'social start ups' en maatschappelijk rendement. Voorbeelden zijn landelijke organisaties als Social Finance, Rabo Foundation, GAK fonds en charitatieve vermogensfondsen.

2.4.1. Actie: Financiers verbinden met impact ondernemers

- Naar het voorbeeld van Amsterdam neemt de gemeente Haarlem het voortouw om financiële instellingen bijeen te brengen rond het thema impact-ondernemen. Het doel is om een eenvoudig intake proces op te zetten waarmee ondernemers die impact willen maken bij de juiste financiering uitkomen.
- In het kernteam Impact Ondernemen (zie ook actielijn 1) wordt kennis belegd over arbeidsmarktsubsidies. Dit zijn geen subsidies ten behoeve van Impact ondernemen, maar bedoeld om mensen weer arbeidsgeschikt te maken en dus kandidaat gericht.
- We willen het impact ondernemers makkelijker maken via deze subsidies aan de juiste arbeidskrachten te komen. Ook gaan we heldere afspraken maken over het toepassen van impactfinanciering.
- De toepassing van Social Impact Bonds (SIB) gaan we verbreden naar aanleiding van de ervaringen met de eerste SIB in Haarlem. In een SIB verbinden investeerders, overheden en impact-ondernemers zich aan elkaar rondom het aanpakken en het oplossen van maatschappelijke problemen. SIB's kunnen een innovatieve impuls

¹⁰ <https://www.uitvoeringvanbeleidszw.nl/subsidies-en-regelingen/esf-2014-2020-algemene-informatie-europees-sociaal-fonds>

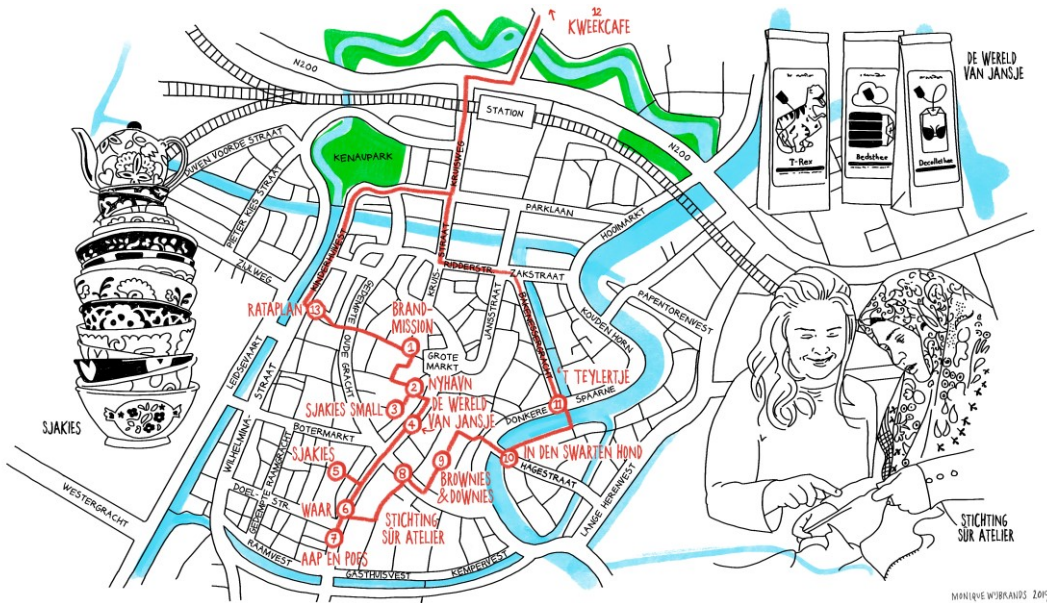
geven voor het structureel oplossen van deze vraagstukken en voorzien in een nieuw financieringsstructuur voor investeerders en overheid. We faciliteren bijeenkomsten om bovenstaande partijen te verbinden. Hier is geen financiële bijdrage vanuit de gemeente aan verbonden.

2.4.2. Effect: Impact Ondernemer betere propositie bij fondsen en financiers

Meer kansrijke subsidievoorstellen en betere proposities bij Impact fondsen vergroten de toegang tot financiering voor impact ondernemers.

2.4.3. Hoe ziet dit er praktisch uit?

- Aansluiten op bestaande programma's zoals PIM Noord-Holland en waar nodig aanvullende trainingen voor financiering opzetten.
- Gebruik maken van stagiaires en studenten bij onderwijsinstellingen in de stad bij het indienen van financieringsvoorstellen.
- Workshops voor impact ondernemers voor een betere propositie bij fondsen,
- Evenementen organiseren met als thema financiering. Hierbij actief fondsen, financiers, subsidieschrijvers en sociaal ondernemers uitnodigen.

Sociale Shoppingroute tijdens Social Saturday 2019.

2.5. Actielijn 5: Vergroten van herkenning en zichtbaarheid

Met deze actielijn geven we een impuls aan de bekendheid, herkenning en erkenning van impact-ondernemers. Het gebrek daaraan heeft er onder andere mee te maken dat impact soms lastig aantoonbaar is. We maken tools beschikbaar waarmee ondernemers hun impact beter kunnen vaststellen (zie Actielijn 2 Knooppunt Impact Ondernemen). We ondersteunen impact-ondernemers door hen beter zichtbaar te maken in de stad en daarover te communiceren.

2.5.1. Actie: Deelname Impact Days

Ondernemers met impact kunnen zich als onderdeel van citymarketing profileren met een bijzonder aanbod. Bijvoorbeeld tijdens de sociale shopping route op Social Saturday. Dit was een onderdeel van de eerste deelname van Haarlem aan de landelijke Impact Days, november 2019. De samenwerking die bij dit event is ontstaan tussen de gemeente en bedrijven wordt verder uitgebouwd. Daarbij is het interessant om ook reguliere winkels te betrekken bij het ondernemen met impact. Dit is o.a. de aanpak van de koplopergroep van Circulaire Restaurants in Haarlem. Vanuit deze samenwerking is het mogelijk om naast het jaarlijkse buy social evenement ook aan te sluiten bij andere evenementen in Haarlem. Daarmee krijgt het eenmalige social shopping event een doorlopend karakter. We gebruiken het netwerk (zie Actielijn 2) om gezamenlijk de kansen te zoeken om sociaal ondernemers meer zichtbaar te maken.

2.5.2. Effect: Impact ondernemer is zichtbaar

Impact ondernemers zijn herkenbaar als een brede beweging van bedrijven waar je inkoop van kwalitatief goede producten en diensten combineert met maatschappelijke impact. De website www.impactondernemenhaarlem.nl biedt hiervoor een platform en ondersteunt de doelstellingen van dit actieprogramma. (zie actielijn 1).

2.5.3. Hoe ziet dit er praktisch uit?

- Het gesprek met Haarlem Marketing voortzetten om te kijken hoe we elkaar kunnen versterken in de communicatie van deze activiteiten richting bezoekers van de stad.
- Onderzoek naar de mogelijkheden om aan te haken bij bestaande evenementen in de stad (Honkbalweek, Bevrijdingspop, e.a.)
- Haarlem sluit aan bij landelijke evenementen zoals de Impact Days met een 'Buy Social' event en een shoppingroute tijdens 'Social Saturday'.
- Het jaarcongres van Social Enterprise Overheidscongres 2021 in Haarlem laten plaatsvinden.

3. Planning en Implementatie

Het Actieprogramma heeft een doorlooptijd van vijf jaar. We stellen per jaar een jaarprogramma vast in overleg met het netwerk van partners in de stad. Aan het einde van de periode evalueren we dat alvorens het programma voor het volgende jaar vast te stellen. De coördinatie van het actieprogramma ligt in handen van het aanspreekpunt binnen de gemeente en stichting de Stadsgarage. Een aantal acties uit dit programma worden belegd bij externe partijen. Acties binnen de gemeentelijke organisatie worden binnen bestaande capaciteit uitgevoerd.

Planning Impact ondernemen 2020 (afh. van besluitvorming)	
Maart	Opzetten kernteam Impact Ondernemen. (actielijn 1)
April	Financieringsmogelijkheden verkennen. (actielijn 4)
Mei	Opzetten platform www.impactondernemenhaarlem.nl , een initiatief door een externe partij. (actielijn 1)
Mei / juni	Bestuurlijk vaststellen actieprogramma.
Mei / juni	(Digitaal) Buy Social Event. (afh. van maatregelen rondom het Coronavirus)
September/ Oktober / November	Vanwege de maatregelen rondom het Coronavirus is het Social Enterprise Overheidscongres uitgesteld naar 2021. In plaats daarvan worden er kleinschalige workshops georganiseerd.
November	Deelname (digitale) Impact Days. (afh. van maatregelen rondom het Coronavirus)

4. Financiële Verantwoording

Er is vanuit het participatie en leefbaarheidsbudget dat in 2019 is toegekend nog eenmalig € 15.000,- beschikbaar voor faciliteren en stimulerende van activiteiten. (zie afb. 1)

Er is € 35.000,- per jaar aan middelen nodig voor de periode 2020 - 2024 om het actieprogramma uit te voeren (zie afb. 2). Dekking hiervan kan tot €25.000,- per jaar uit het algemene economiebudget. Voor het resterende bedrag van €10.000,- is voor 2020 ruimte gevonden in het transitieprogramma Sociaal Domein: onderzoek naar werkgeverscorporatie en het bevorderen van sociaal ondernemerschap. Voor 2021 - 2024 is een aantal acties onder voorbehoud van financiering van derden opgenomen:

- Experimenteren met innovatieve manieren voor het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken.
- Het organiseren van een uitdaging of challenge rondom een specifieke maatschappelijke uitdaging.
- Periodieke sessies impact ondernemen, het vervolg op de mysocialstartup.
- Vervolg SPARK-accelerator programma voor impact ondernemers als aansluiting op stadslabs.

Jaarlijks wordt er gekeken via welke subsidiemogelijkheden er nog extra middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van het actieprogramma.

Beschikbare budget Participatie en Leefbaarheid in 2020	
Social Enterprise Overheidscongres (co – financiering)	€ 7.500
Buy Social Event	€ 2.500
Bijdrage aan realisatie platform www.impactondernemenhaarlem.nl (initiatief door externe partij)	€ 5.000
Totaal:	€ 15.000,-

Afb. 1

Benodigde middelen op jaarbasis 2020 - 2024

Actielijn 2	<ul style="list-style-type: none">• Experimenteren met innovatieve manieren voor het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken.• Het organiseren van een uitdaging of city challenge• Periodieke sessies impact ondernemen, het vervolg op de mysocialstartup.	€ 15.000,-
Actielijn 4	<ul style="list-style-type: none">• Workshops voor impact ondernemers voor een betere propositie bij fondsen• Evenementen organiseren met als thema financiering. Hierbij actief fondsen, financiers, subsidieschrijvers en sociaal ondernemers uitnodigen.• Evenementen organiseren met als thema financiering. Hierbij actief fondsen, financiers, subsidieschrijvers en sociaal ondernemers uitnodigen.	€ 10.000,-
Actielijn 5	<ul style="list-style-type: none">• Deelname Impact Days met een 'Buy Social' event en een shoppingroute tijdens 'Social Saturday'.• Organiseren van overige activiteiten om de zichtbaarheid van impact ondernemers te vergroten.	€ 10.000,-
	Totaal:	€ 35.000,-

Dit is een uitgave van gemeente Haarlem i.s.m. de Stadsgarage,
8 mei 2020

Tekst: Andre Brasser, Christiana van Lammeren en Ruud Meijer

Fotografie: Katinka Vermeylen STUDIO KATHAN

Ontwerp: n.v.t.,

Drukwerk: n.v.t.

Postbus 511
2003 PB Haarlem
Tel. 14 023

haarlem.nl